

Identification and Prioritization of the Sports Fields Selection Criteria with the public sports development approach (Case Study: Islamic Republic of Iran Army)

Reza Sharbatzadeh ^{1*}, Jamshid Fooladi ², Ehsan Mohamadi Turkmani ³

¹ PhD Student of Sport Management, Islamic Azad University, The head of academy of Army sport, Tehran, Iran

² PhD of Defense Management, The head of Iran Army Physical Education Organization, Tehran, Iran

³ PhD of Sport Management, University of Tehran, Tehran, Iran

Abstract

Background and Aim: In recent years, many efforts have been made to develop public sports in Iran. The purpose of this study was to identifying and prioritizing the sports fields selection criteria with public sports development approach in Islamic republic of Iran army.

Methods: All experts of the physical education department of Army in Tehran, Iran were a sample of qualitative stage, 12 of whom were interviewed in a purposeful and accessible method and completed the interviews with theoretical saturation. Data analysis with thematic analysis technique identified 6 main themes and 22 sub themes. The quality of the findings was confirmed by verifying of the participants and calculating the reliability coefficient of the coding. The statistical population of the quantitative phase consisted of the managers and deputies of the physical education units of army forces and sport officers in Tehran, 25 of whom completed a paired comparisons questionnaire based on qualitative findings.

Results: Analysis of data by AHP method in Expert Chase 11 software showed that the priority of the main criteria were cost (0.402), space (0.228), applicability (0.123), training capability (0.112), attractiveness (0.091) and versatility (0.043). Also, in the sub-criteria, low infrastructure capital (0.191), cheap individual equipment (0.109) and the need for flexible space (0.108) were the top three priorities. Consistency of the comparisons was confirmed by calculating the inconsistency rate (<0.1).

Conclusion: The current findings can be used to launch public sports activities and disciplines in different areas in the Army.

Keywords: Public Sport, Sport Development, Sport Participation, Iran Army

شناسایی و اولویت‌بندی معیارهای انتخاب رشته‌های ورزشی با رویکرد توسعه ورزش همگانی (مورد مطالعه: ارتش جمهوری اسلامی ایران)

رضا شربت زاده^{۱*}، جمشید فولادی^۲، احسان محمدی ترکمانی^۳

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت راهبردی سازمان‌های ورزشی، رئیس آکادمی ورزش آجا، تهران، ایران

^۲ دانش‌آموخته دکتری مدیریت دفاعی، رئیس سازمان تربیت‌بدنی ارتش، تهران، ایران

^۳ دانش‌آموخته دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

چکیده

زمینه و هدف: در سال‌های اخیر تلاش‌های زیادی برای توسعه ورزش همگانی در ایران صورت گرفته است. هدف این پژوهش شناسایی معیارهای انتخاب رشته‌های ورزش همگانی در ارتش جمهوری اسلامی ایران بود.

روش‌ها: همه خبرگان سازمان تربیت‌بدنی آجا در تهران نمونه مرحله کیفی بودند که ۱۲ نفر با روش هدفمند و در دسترس مورد مصاحبه قرار گرفتند و با معیار اشباع نظری مصاحبه‌ها تمام شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با تکنیک تحلیل تم، ۶ تم اصلی و ۲۲ تم فرعی را شناسایی کرد. کیفیت یافته‌ها با تأیید مشارکت‌کنندگان و ضریب قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها تأیید شد. جامعه آماری کمی شامل مدیران و معاونان تربیت‌بدنی نیروهای تحت پوشش آجا در تهران و افسران ورزش در شهرک‌های مسکونی بودند که ۲۵ نفر پرسشنامه مقایسات زوجی مبتنی بر یافته‌های کیفی را تکمیل کردند.

یافته‌ها: تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش AHP در نرم‌افزار Expert Choice نسخه ۱۱ نشان داد اولویت معیارهای اصلی به ترتیب شامل هزینه (۰/۴۰۲)، فضا (۰/۲۲۸)، قابلیت اجرا (۰/۱۲۳)، قابلیت آموزش (۰/۱۱۲)، جذابیت (۰/۰۹۱) و تطبیق‌پذیری (۰/۰۴۳) است. همچنین در بخش زیرمعیارها؛ سرمایه زیرساختی پایین (۰/۱۹۱)، وسایل فردی ارزان (۰/۱۰۹) و نیاز به فضای انعطاف‌پذیر (۰/۱۰۸) سه اولویت اول بودند. سازگاری مقایسات با محاسبه نرخ ناسازگاری تأیید شد (۰/۱ <).

نتیجه‌گیری: یافته‌ها می‌تواند در راه‌اندازی فعالیت‌ها و رشته‌های ورزشی همگانی در مناطق مختلف تحت پوشش آجا مورد استفاده قرار گیرند.

کلیدواژه‌ها: ورزش همگانی، توسعه ورزش، مشارکت ورزشی، آجا.

مقدمه

در جامعه ما فضای حاکم بر ورزش به گونه‌ای است که آنچه بیشتر در ذهن نقش می‌بندد، بعد قهرمانی آن است. توجه بیش از اندازه به کسب مدال و مقام و از طریق آن دستیابی به ثروت، شهرت و اعتبار اجتماعی، منجر به اندیشه ماکیاولیسم ورزشی خواهد شد. در سال‌های اولیه پس از انقلاب به جنبه همگانی ورزش توجه زیادتری می‌شد و ورزش قهرمانی (Athletic sport) تقریباً از دستور کار خارج شده و قهرمان‌پروری محکوم شد. رویکرد ورزش همگانی (Sport for all)، مقامات ورزش کشور را بر آن داشت تا اعلام کنند: ورزش باید در جهت سوق داده شود که ورزش قهرمانی، نتیجه و ثمره ورزش همگانی باشد. اما در سال‌های اخیر، توجه به ورزش قهرمانی بیش از هر چیز، نشان‌دهنده افراط و تفریطی است که در عرصه ورزش به آن دچار شده‌ایم و هنوز هم بیشترین تبلیغات برای ورزش قهرمانی به کار می‌رود و برنامه مشخصی برای عمومی کردن ورزش، اجرا نشده است (۱). در حاشیه بودن ورزش همگانی مختص کشور ما نیست و حتی طبق پژوهش Skille در کشورهای اسکاندیناوی شامل نروژ، سوئد و دانمارک (که بالاترین مشارکت‌های ورزش همگانی را دارند) نیز دسترسی به ورزش همگانی به علت حاکم بودن ورزش رقابتی بر سازمان‌های ورزشی برای همه دشوار است (۲)، البته بدیهی است که این وضعیت در کشور ما خیلی شدیدتر است.

مطابق آمارهای اعلام شده از طرف سازمان‌های مسئول از جمله وزارت ورزش و جوانان و فدراسیون ورزش‌های همگانی می‌توان گفت که میزان مشارکت شهروندان ایرانی در ورزش همگانی به مراتب کمتر از بسیاری از کشورهای دیگر است. به عنوان نمونه عبدالحمید احمدی معاون فرهنگی و توسعه ورزش همگانی وزارت ورزش و جوانان در نشست بازخوانی ۴۰ سال ورزش پس از پیروزی انقلاب اسلامی در تاریخ ۸ بهمن ۱۳۹۷ بیان کرده است: بر اساس گزارش مرکز آمار ایران میزان مشارکت مردم در ورزش همگانی در سال ۱۳۹۴ از ۴۴/۲ درصد به ۵۱/۱ درصد در پایان سال ۱۳۹۶ افزایش پیدا کرده است (۳) یا در گزارش دیگری علی مجد آرا رئیس فدراسیون ورزش همگانی اظهار کرده است: آمار مشارکت مردم از سال ۱۳۹۲ تاکنون (۲۷ بهمن ۱۳۹۷) در ورزش‌های همگانی از ۲۱ درصد به ۳۲ درصد رسیده است (۴). عبدالحمید احمدی در جایی دیگر (نشست هم‌اندیشی دبیران شورای پژوهشی ادارات کل ورزش و جوانان منطقه سه کشور در سنج به تاریخ ۵ شهریور ۱۳۹۷) بیان می‌کند: تنها ۳۰ درصد جمعیت کشور در ورزش‌های همگانی مشارکت دارند و مابقی جمعیت یا بسیار کم به این حوزه توجه می‌کنند یا اصلاً به ورزش نمی‌پردازند (۵). ناهمخوانی اعداد و ارقام بیان شده پیرامون مشارکت مردم در ورزش همگانی از طرف مسئولان مختلف نشان‌دهنده حداقل دو نکته مهم است: اول اینکه میزان مشارکت واقعی شهروندان در ورزش همگانی در کشور ما چندان مطلوب

نیست و در بسیاری از موارد آمارهای اعلام شده مقامات رسمی نیز توسط صاحب‌نظران ورزشی زیر سؤال برده شده است. دوم اینکه شاید یکی از دلایل ناهمخوانی آمارهای اعلام شده از طرف دستگاه‌های مختلف چالشی بودن احصاء دقیق میزان مشارکت مردم در فعالیت‌های ورزش همگانی باشد. در واقع نکته دوم به گستردگی و تنوع زیاد فعالیت‌های ورزشی همگانی برمی‌گردد که در تعریف ورزش همگانی نیز به‌نوعی انعکاس یافته است. در این رابطه Sacks (۲۰۱۸) در نوزدهمین کنگره انجمن بین‌المللی تاریخ تربیت‌بدنی و ورزش در آلمان که با موضوع "ورزش همگانی: تاریخچه و چشم‌انداز در سراسر جهان" برگزار شد، اشاره می‌کند: مجموعه تفسیرهای مختلف نشان می‌دهد که ورزش همگانی معنای واحد و جهانی ندارد. این محقق چهار ویژگی اصلی را برای ورزش همگانی شامل مشارکت گسترده توده مردم، ابزاری برای ورود به جامعه، ابزار کنترل سیاسی و فرصت‌های ورزشی همگانی بیان می‌کند (۶).

در کشور ما سازمان‌ها و بخش‌های متعددی (فدراسیون ورزش‌های همگانی، معاونت ورزش همگانی وزارت ورزش و جوانان، شهرداری‌ها، وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و...) وجود دارند که هر کدام خود را به‌نوعی در قبال ورزش همگانی مسئول می‌دانند (۷). یکی از بخش‌های دیگر که جمعیت کثیری را تحت پوشش خود دارد ارتش جمهوری اسلامی ایران است که افراد تحت پوشش این سازمان را می‌توان به دو گروه کلی کارکنان و افراد نظامی و خانواده‌های آنان تقسیم کرد. درحالی‌که کارکنان و افراد نظامی به‌طور مستقیم با آجا ارتباط دارند و مقوله سلامتی و آمادگی جسمانی آنان امری مهم در مشاغل نظامی است که در تحقیقات مختلف مورد تأکید قرار گرفته است (۸-۱۱). حفظ سلامتی و کسب آمادگی جسمانی مطلوب برای خانواده‌های ارتشیان نیز که به‌طور غیرمستقیم با آجا ارتباط دارند امری مهم و ضروری است. واقع‌شدن بخش مهمی از نیروهای ارتش در شهر تهران و به طبع آن سکونت خیل عظیمی از خانواده‌های تحت پوشش آجا در این شهر (با توجه به مشکلات عدیده شهرنشینی و گرایش روزافزون به زندگی ماشینی و کم‌تحرکی) لزوم توجه جدی به مقوله سلامتی و نشاط آنان را در شهر تهران نشان می‌دهد که این امر می‌تواند در سایه توسعه ورزش همگانی محقق گردد. همچنین در این راستا تعدد دستگاه‌های متولی ورزش همگانی در کشور و به طبع آن وجود برنامه‌ریزی‌های متعدد از یک‌طرف و اقامت و سکونت عمده ارتشیان و خانواده‌های آنان در مجتمع‌ها و شهرک‌های متعلق به ارتش از طرف دیگر عواملی هستند که به‌طور خاص اهمیت مقوله ورزش همگانی آجا را در شهر تهران افزایش می‌دهند چراکه حتی در بسیاری از مواقع بخش‌ها و سرمایه‌گذاران خصوصی بنا به دلایل امنیتی به‌راحتی نمی‌توانند اقدام به تأسیس باشگاه‌های ورزشی و ایجاد زیرساخت‌های ورزشی در داخل این مناطق نمایند و لذا باید

شده و به محرک پیشرفت‌های ورزشی شهروندان اروپایی تبدیل شده است (۱۲). درگذر زمان نه تنها اهمیت فرایندهای پیدا کرده بلکه علاوه بر مزایای متعدد جسمانی و سلامتی امروزه به‌عنوان ابزاری ایدئال برای تقویت توانایی‌های انسانی و کرامت انسان تبدیل شده است (۱۳). ورزش همگانی شکلی از فعالیت‌های جسمانی یا حضور منظم در فعالیت‌های جسمانی است که موجب تندرستی و سلامت بدنی و روانی شده، روابط اجتماعی را شکل داده و منجر به نتایج مثبت می‌گردد. از سوی دیگر، با تقویت بنیه جسمانی و پرورش ابعاد روانی و اجتماعی در این ورزش، به ورزشی که رقابت در آن مطرح است (ورزش قهرمانی) پیوند می‌خورد (۱۴). ورزش همگانی به معنای ارائه برنامه‌های ورزشی برای توده (Mass) مردم است یعنی هرکسی که علاقه‌مند به ورزش باشد که این نوع برنامه‌ها می‌تواند توسط انواع مختلف سازمان‌های غیرانتفاعی، دولتی و تجاری ارائه شود (۱۵). برخی از صاحب‌نظران ورزش‌های همگانی را ورزش‌هایی می‌دانند که تحت هر شرایطی قابل اجرا بوده و نیاز به تأسیسات و امکانات تخصصی ویژه‌ای نداشته و برای سلامتی و گذراندن اوقات فراغت به اجرا درآیند، دوجرخه‌سواری، راهپیمایی و کوهنوردی از جمله این فعالیت‌ها محسوب می‌شوند (۱۶). در سند راهبردی نظام جامع توسعه تربیت‌بدنی و ورزش کشور نیز تعریف ورزش همگانی چنین آمده است: ورزش همگانی و تفریحی به فعالیت‌های تربیت‌بدنی و ورزش آحاد جامعه اطلاق می‌شود که به‌طور منظم، توسط فرد یا گروه‌های رسمی و غیررسمی به‌منظور رفع نیازهای جسمی و روانی باهدف تأمین سلامت و نشاط افراد و بهبود روابط اجتماعی آنان به‌صورت آگاهانه صورت می‌گیرد، لازم به ذکر است که بخش‌هایی از این ورزش می‌تواند به‌صورت غیر قاعده‌مند و سازمان نیافته در اشکال متنوع انجام پذیرد (۱۷). مرور تحقیقات علمی حوزه ورزش همگانی در کشور نشان می‌دهد این تحقیقات که از نظر تعداد و کمیت نیز فراوان هستند، چندین جهت‌گیری اساسی به شرح جدول زیر دارند.

روش‌ها

از آنجا که این پژوهش باهدف برخورداری از نتایج یافته‌ها برای حل مسائل موجود بکار می‌رود، نوع پژوهش کاربردی است. همچنین روش آن آمیخته بود که با مراحل کیفی و کمی اجرا شد. با توجه به اینکه شناخت کافی از معیارها و شاخص‌های انتخاب رشته‌های ورزشی همگانی در ارتش وجود نداشت مرحله اول کیفی و با ابزار مصاحبه انجام شد. در این مرحله کلیه خبرگان ورزشی سازمان تربیت‌بدنی ارتش در شهر تهران به‌عنوان جامعه آماری مدنظر قرار گرفتند و با روش نمونه‌گیری هدفمند و در دسترس جهت مصاحبه انتخاب شدند. با انجام مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته با ۱۲ نفر از خبرگان و با معیار اشباع نظری فرایند جمع‌آوری داده‌ها به اتمام رسید.

برنامه‌های توسعه‌ای ورزش همگانی در این مناطق با دقت بیشتری دنبال شود تا مناسب‌ترین امکانات و تجهیزات ایجاد گردد و هرچند توسعه ورزش همگانی در جمعیت تحت پوشش آجا امری واجب و ضروری است اما متأسفانه در تحقیقات نیز چندان مورد توجه نبوده است.

همان‌گونه که قبلاً نیز اشاره شد شاید یکی از دلایل چالشی بودن احصاء میزان دقیق مشارکت مردم در فعالیت‌های ورزش همگانی گستردگی و تنوع زیاد فعالیت‌های ورزش همگانی باشد به عبارتی اینکه به‌طور دقیق چه فعالیت‌های جسمانی را ورزش همگانی محسوب کنیم نکته‌ای است که می‌تواند آمار و ارقام مشارکت در ورزش را دستخوش تغییر نماید. همچنین مرور جهت‌گیری‌های مختلف مطالعات حوزه ورزش همگانی نشان داد علی‌رغم گستردگی تحقیقات مذکور تاکنون مطالعاتی که رشته‌های قابل توسعه در ورزش همگانی را موردبررسی قرار داده باشند، خیلی اندک است. به عبارت ساده‌تر اینکه چه رشته‌ها و فعالیت‌هایی برای توسعه ورزش همگانی مناسب است موضوعی است که از دید محققان علوم ورزشی مغفول مانده است. هرچند بنا به دیدگاه نظری همه رشته‌های ورزشی قابلیت توسعه به‌عنوان رشته ورزش همگانی را دارند اما طبیعی است که در انتخاب و گزینش رشته‌های ورزشی به‌عنوان رشته‌های همگانی باید معیارها و شاخص‌های مشخص و معینی را در نظر بگیریم. علاوه بر این با قاطعیت می‌توان گفت فصل مشترک همه تحقیقات حوزه ورزش همگانی کمبود امکانات و تجهیزات مناسب برای توسعه آن است و هرچند در تحقیقات مذکور به‌طور کلی بر رفع این مانع تأکید شده است اما باید در نظر داشت اینکه توسعه و ایجاد امکانات و تجهیزات در چه فعالیت‌ها و رشته‌هایی و با چه معیارهایی صورت گیرد، موضوعی است که محققان به آن توجه نکرده‌اند و لذا تحقیقات مذکور نمی‌توانند راهنمای عملی و کاربردی مناسبی برای متصدیان عرصه ورزش همگانی در سازمان‌های مختلف باشند. بنابراین از آنجایی که در هیچ‌کدام از تحقیقات پیشینه (بر اساس جستجو در منابع داخلی و خارجی) به موضوع معیارهای انتخاب رشته‌های ورزشی با رویکرد توسعه ورزش همگانی پرداخته نشده است، تحقیق پیش رو به دنبال شناسایی معیارهای انتخاب رشته‌های ورزشی همگانی ارتش جمهوری اسلامی ایران به روش کیفی و وزن دهی آن‌ها به روش کمی (AHP) است. درواقع خلأ اساسی که در این زمینه وجود دارد عدم شناخت کافی از معیارهای انتخاب فعالیت‌ها و رشته‌های ورزشی با رویکرد همگانی است که تحقیق حاضر سعی دارد ضمن پاسخ به آن، وزن معیارهای مذکور را نیز در ساختار ورزش همگانی ارتش جمهوری اسلامی ایران مشخص نماید تا یک راهنمای عملی برای انتخاب رشته‌ها و فعالیت‌های مناسب در اختیار برنامه‌ریزان مربوطه قرار دهد.

مبانی نظری: ایده ورزش همگانی که اولین بار در سال ۱۹۶۶ میلادی توسط شورای اروپا (The Council of Europe) مطرح

جدول-۱. مرور تحقیقات داخلی حوزه ورزش همگانی

محور	نمونه تحقیقات	مهم‌ترین یافته‌ها
وضعیت مشارکت در ورزش همگانی	مظفری و قره (۱۳۸۴)	درصد افرادی که در ایران تحت پوشش هیئت‌های ورزش همگانی آقایان و بانوان ورزش می‌کنند تنها عدد نازل ۵/۹۲ درصد جمعیت کل است و در مقایسه با ۲۳ کشور جهان از همه کمتر بوده است (۱۸).
انگیزه‌های مشارکت در ورزش همگانی	لطفی و همکاران (۱۳۹۲) سواری و همکاران (۱۳۹۴)	مناطق با وضعیت اقتصادی و رفاهی بالاتر گرایش بیشتری به ورزش نیز دارند (۱۹). از جمعیت ۴ میلیون و سیصد هزار نفری آن استان تنها ۱۲۵۰۰۰ نفر یعنی ۲/۹۰ درصد در ورزش همگانی مشارکت دارند که رقم بسیار پایینی است (۲۰).
موانع و عوامل بازدارنده مشارکت ورزشی شهروندان	رضانی نژاد و همکاران (۱۳۸۸) صادق زاده و رضوی (۱۳۹۷) حسینی و همکاران (۱۳۹۷)	انگیزه‌های مشارکت در ورزش همگانی در فضاهای روباز شامل کسب سلامتی و آمادگی جسمانی، لذت و نشاط، بهبود روابط شغلی و زندگی، پیشگیری و درمان بیماری‌ها و تعامل اجتماعی است (۲۱). انگیزه‌های شهروندان یزدی به ترتیب انگیزه‌های مدیریتی، اجتماعی و فرهنگی، پیشگیری و درمانی، سلامتی و آمادگی جسمانی، آرامش و فراغت و یادگیری و بهبود مهارت‌ها است (۲۲). انگیزه لذت و نشاط مهم‌ترین انگیزه مردان سالمند و انگیزه کسب سلامتی و آمادگی جسمانی مهم‌ترین انگیزه زنان سالمند برای ورزش همگانی بود (۲۳).
راهکارهای توسعه و ارتقاء ورزش همگانی	معتدین و همکاران (۱۳۸۸) عراقی و کاشف (۱۳۹۳) خالدی فرد و همکاران (۱۳۹۷) ممتاز بخش و فکور (۱۳۸۶) عراقی و کاشف (۱۳۹۳) سواری و همکاران (۱۳۹۴)	بالا بودن هزینه‌ها و شهریه‌های سنگین باشگاه‌ها، داشتن مشغله زیاد زندگی، کمبود امکانات ورزشی و عدم امکان انجام ورزش زنان در پارک‌ها و اماکن عمومی (۲۴). کمبود امکانات، عدم آگاهی ورزشی، نبود مربیان متخصص و مشکلات اقتصادی عمده‌ترین چالش‌های توسعه ورزش همگانی در کل کشور است (۲۶). نداشتن وقت، کمبود امکانات ورزشی و نداشتن انگیزه به‌عنوان مهم‌ترین موانع مشارکت در ورزش همگانی و تفریحی در استان‌های ترک، کرد و لر نشین ایران است (۲۷). تأمین فضای مناسب، تأمین حداقل امکانات، تشویق افراد فعال، تأمین رفاه اقتصادی و اختصاص زمان آزاد راهکارهای ارتقای ورزش همگانی بانوان دانشگاه علوم انتظامی است (۲۸). ایجاد امکانات و میدانی ورزشی مناسب، برنامه‌های تبلیغاتی به‌منظور ارتقای آگاهی‌های عمومی مردم در زمینه ورزش و تعیین مربیان و کارشناسان ورزش برای راهنمایی مردم در ایستگاه‌های ورزش همگانی (۲۶). تدوین برنامه راهبردی برای توسعه ورزش همگانی، توسعه و ترویج فرهنگ ورزش از طریق رسانه‌ها و تغییر ساختار ورزش همگانی (۲۰).

انتخاب رشته‌های ورزش همگانی دارند از روش تحلیل سلسله مراتبی (AHP) استفاده شد. با استفاده از روش AHP می‌توان مدل‌های مختلفی را تحلیل کرد که در اینجا به توجه به نبود گزینه‌های تصمیم از مدل هدف-معیار-زیرمعیار استفاده شد (۳۰). جامعه آماری این مرحله نیز شامل مدیران و معاونان تربیت‌بدنی نیروهای تحت پوشش ارتش در شهر تهران (نیروی هوایی، نیروی دریایی، نیروی زمینی، پدافند و ستاد مشترک ارتش) و همچنین افسران ورزش نیروهای مذکور در سطح شهرک‌های مسکونی مختلف بودند که به شکل تمام شمار انتخاب شدند. پرسشنامه مذکور بر اساس یافته‌های کیفی و به شکل مقایسات زوجی بود که مبنای قضاوت پاسخ‌دهندگان مقیاس ۹ درجه‌ای ساعتی (Saaty) بود. پس از دریافت و بررسی پرسشنامه‌های تکمیل شده توسط اعضای نمونه ۲۵ پرسشنامه سالم وارد تحلیل شد، مقادیر وارد شده به نرم‌افزار اکسپرت چویس نسخه ۱۱ میانگین هندسی امتیازات داده شده توسط اعضا به هر یک از ماتریس‌های مقایسات زوجی بود. درنهایت با انجام مراحل مختلف تحلیل، معیارها و زیرمعیارها وزن دهی شدند و با محاسبه نرخ ناسازگاری (Inconsistency) که باید زیر ۰/۱ باشد، سازگاری ماتریس مقایسات مورد تأیید قرار گرفت.

داده‌های کیفی با تکنیک تحلیل تم (Thematic Analysis) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند که البته فرایند جمع‌آوری داده‌ها و تحلیل به‌صورت هم‌زمان بود. تحلیل تم روشی انعطاف‌پذیر، نسبتاً آسان و سریع برای شناسایی، تحلیل و بیان الگوهای موجود درون داده‌ها است. هر تم دربردارنده چیزهای مهمی درباره داده‌های مرتبط با پرسش پژوهش می‌باشد و بیانگر سطحی از پاسخ یا معنای دارای الگو در درون مجموعه داده‌هاست. شش گام آشنایی با داده‌های جمع‌آوری شده، ایجاد کدهای اولیه، جستجوی تم‌ها، بازبینی تم‌ها، تعریف و نام‌گذاری تم‌ها و ارائه گزارش در این پژوهش مدنظر قرار گرفت (۲۹). کیفیت یافته‌ها توسط ۵ نفر از اعضای مورد مصاحبه تأیید شد و همچنین ضریب قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها با استفاده از آزمون اسکات (Scott) محاسبه شد. این آزمون میزان توافق بین کدگذاران مختلف را نشان می‌دهد که برای اجرای آن پس از کدگذاری متن مصاحبه‌ها توسط نفر اول، چهار مصاحبه انتخاب (حدود ۳۰ درصد) و توسط نفر دیگری کدگذاری مجدد شد و با در نظر داشتن مقوله‌های مورد توافق ضریب مذکور ۸۵/۳۶ درصد به دست آمد.

با توجه به شناسایی ۶ معیار اصلی و ۲۲ معیار فرعی در مرحله کیفی؛ برای تعیین اینکه کدام‌یک از معیارها اهمیت بالاتری در

نتایج

یافته‌های کیفی: بررسی ویژگی‌های نمونه افراد مورد مصاحبه نشان داد؛ از ۱۲ خبره مورد مصاحبه ۵ نفر با مدرک دکتری؛ ۴ نفر با مدرک کارشناسی ارشد و ۳ نفر باقی‌مانده هم با مدرک کارشناسی بودند. میانگین سابقه کار آنان در ساختار تربیت‌بدنی ارتش برابر با ۱۴/۵۰ سال بود. همچنین ۱۰ نفر از آنان تحصیلات مرتبط با تربیت‌بدنی و علوم ورزشی داشتند. بنابراین از مناسب بودن افراد

انتخاب شده جهت مصاحبه می‌توان اطمینان حاصل کرد. تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی حاصل از مصاحبه انبوهی از کدهای اولیه را ایجاد نمود که در مراحل بعدی مورد پالایش و بازبینی قرار گرفتند و ۲۲ کد نهایی به‌عنوان معیارهای انتخاب رشته‌ها و فعالیت‌های ورزش همگانی شناسایی شد. این کدها در قالب ۶ تم اصلی دسته‌بندی شدند. جدول ۲- تم‌ها، کدهای مربوطه و برخی از نقل‌قول‌های خبرگان را نشان می‌دهد.

جدول ۲- خلاصه یافته‌های کیفی

ردیف	تم‌ها	کدهای نهایی	نمونه عبارات متناظر
۱	هزینه	وسایل فردی ارزان	وقتی از ورزش همگانی صحبت می‌کنیم باید سراغ فعالیت‌هایی رفت که متکی به وسایل گران‌قیمت نباشد (خبره ۱).
۲		سرمایه زیرساختی ارزان	به‌راحتی می‌توان رشته‌هایی که سرمایه‌گذاری زیرساختی زیادی لازم ندارند را توسعه داد (خبره ۱).
۳		تجهیزات ویژه ارزان	برخی رشته‌های ورزشی به تجهیزات ویژه‌ای نیاز دارند و اگر تجهیزات موردنظر نباشد اصلاً امکان جایگزینی با وسایل دیگر را ندارند (خبره ۳).
۴	فضا	عدم نیاز به مکان اختصاصی	فعالیت‌هایی هستند که حتماً مکان اختصاصی می‌خواهند مثلاً شنا؛ اما در ورزش همگانی باید بتوان از فضاهای عمومی استفاده کرد (خبره ۴).
۵		عدم نیاز به فضای وسیع	هرچقدر بتوان فعالیتی را در فضاهای محدود و کوچک اجرا کرد، اولویت بالاتری برای همگانی شدن دارد (خبره ۵).
۶		نیاز به فضای انعطاف‌پذیر	ورزش همگانی باید شامل رشته‌هایی باشد که در فضاهای انعطاف‌پذیر (فضاهایی سایر فعالیت‌ها) قابل انجام باشد (خبره ۶).
۷		دسترسی به فضای موجود	مسئله دسترسی به مکان ورزشی هم مهم است؛ فرض کن بهترین پیست اسکی را در اختیار داری اما آیا دسترسی به آن راحت هست (خبره ۷).
۸	قابلیت آموزش	عدم نیاز به آموزش ویژه	در بخش همگانی باید سراغ فعالیت‌هایی رفت که یا نیاز به آموزش ندارند یا با اندک آموزشی قابل اجرا هستند (خبره ۷).
۹		عدم نیاز به مربی اختصاصی	سازمان‌های ما عمدتاً با کمبود نیروی متخصص روبرو هستند باید فعالیت‌هایی را توسعه داد که بدون مربی هم قابل اجرا باشند (خبره ۸).
۱۰		مدت‌زمان یادگیری	هرچقدر یادگیری یک ورزش زمان کمتری بخواهد مورد استقبال افراد بیشتری واقع می‌شود (خبره ۷).
۱۱	قابلیت اجرایی	قوانین انعطاف‌پذیر	باید بتوان قوانین ورزش همگانی را انعطاف‌پذیر کرد تا افراد با توانایی‌های مختلف به آن بپردازند (خبره ۸).
۱۲		عدم نیاز به تعداد نفرات استاندارد شکل بازی‌ها و فعالیت‌ها	باید طوری باشد که با تعداد نفرات مختلف قابل اجرا باشد (خبره ۹).
۱۳		قابلیت اجرا برای هر دو جنس	از نظر من فعالیت‌هایی که برای هر دو جنس مناسب باشند، در اولویت هستند (خبره ۱۰).
۱۴		مدت‌زمان اجرا	همان‌طور که قوانین باید انعطاف‌پذیر باشند، باید زمان فعالیت‌ها نیز قابل کم‌وزیاد شدن باشد (خبره ۸).
۱۵		محدوده سنی خاص	امکاناتی برای ورزش همگانی باید ایجاد گردد که قابل استفاده برای سنین مختلف باشد (خبره ۱۱).
۱۶	تطبیق‌پذیری	تطابق با آموزه‌های دینی و مذهبی	باید این را در نظر گرفت که هر فعالیتی را نمی‌توان توسعه داد و باید با چارچوب‌های دینی و مذهبی ما همخوان باشد (خبره ۱۲).
۱۷		تطابق با سنت‌های ملی	برخی از بازی‌ها هستند که شاید جنبه جسمانی زیادی نداشته باشند اما سرگرم‌کننده هستند و با سنت‌های ملی ما همخوان (خبره ۱۲).
۱۸	جذابیت	شناخت مردم از رشته ورزشی	شناخت مردم از رشته ورزشی و میزان علاقه‌مندی آن‌ها معیارهای مهمی در توسعه رشته‌های همگانی است (خبره ۹).
۱۹		علاقه‌مندی مردم به رشته	
۲۰		جذابیت در بین خواص جامعه	خیلی از مواقع مشاهده می‌شود فعالیتی که در بین خواص جامعه محبوب است خواهان زیادی دارد (خبره ۴).
۲۱		مقبولیت رسانه‌ای	حمایت رسانه‌ها از فعالیتی می‌تواند شناخت مردم را از آن زیاد کند که تأثیر قابل توجهی در گرایش افراد خواهد داشت (خبره ۷).
۲۲		جذابیت برای سرمایه‌گذاری بخش باید سراغ فعالیت‌هایی رفت که بخش خصوصی مایل به سرمایه‌گذاری در آن است (خبره ۹).	خصوصی

یافته‌های کمی: برای اجرای تحلیل سلسله مراتبی ۲۲ کد نهایی به عنوان زیرمعیارها و ۶ تم اصلی به عنوان معیارها در نظر گرفته شدند. اوزان نهایی و نرخ ناسازگاری معیارها و زیرمعیارهای رشته‌های ورزش همگانی در جدول ۳- آمده است. بر اساس این جدول وزن نهایی معیارها به ترتیب اولویت به این شرح است:

هزینه (۰/۴۰۲)، فضا (۰/۲۲۸)، قابلیت اجرا (۰/۱۲۳)، قابلیت آموزش (۰/۱۱۲)، جذابیت (۰/۰۹۱) و تطبیق‌پذیری (۰/۰۴۳). نرخ ناسازگاری هر یک از معیارهای اصلی با توجه به جدول زیر از مقدار ۰/۱ کوچک‌تر است که نشان‌دهنده سازگاری ماتریس مقایسات می‌باشد.

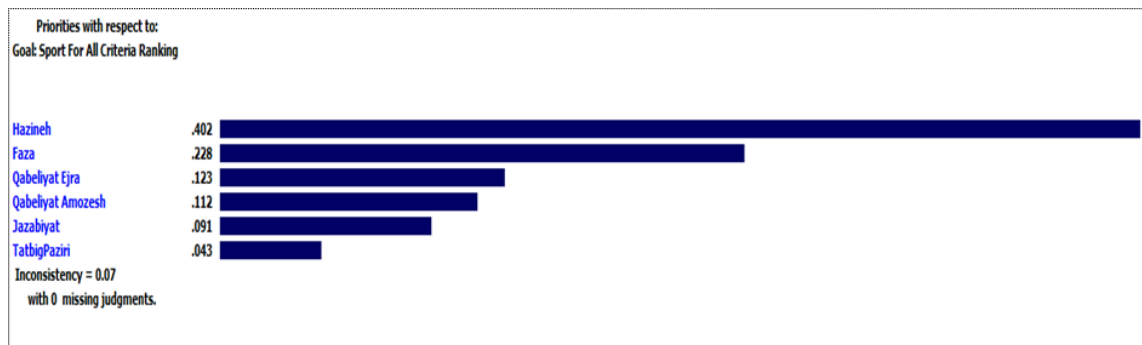
جدول-۳. اوزان نهایی و نرخ ناسازگاری معیارها و زیرمعیارهای رشته‌های ورزش همگانی در آجا

معیار	وزن معیار	نرخ ناسازگاری	زیرمعیارها	وزن زیرمعیار
هزینه	۰/۴۰۲	۰/۰۲	وسایل فردی ارزان	۰/۱۰۹
			سرمایه زیرساختی ارزان	۰/۱۹۱
			تجهیزات ویژه ارزان	۰/۰۴۲
فضا	۰/۲۲۸	۰/۰۸	عدم نیاز به مکان اختصاصی	۰/۰۶۴
			عدم نیاز به فضای وسیع	۰/۰۲۱
			نیاز به فضای انعطاف‌پذیر	۰/۱۰۸
			دسترسی به فضای موجود	۰/۰۳۶
			عدم نیاز به آموزش ویژه	۰/۰۵۳
			عدم نیاز به مربی اختصاصی	۰/۰۱۴
قابلیت آموزش	۰/۱۱۲	۰/۰۵	مدت‌زمان یادگیری	۰/۰۳۴
			قوانین انعطاف‌پذیر	۰/۰۵۹
			نیاز به تعداد نفرات استاندارد	۰/۰۲۴
			قابلیت اجرا برای هر دو جنس	۰/۰۳۱
			مدت‌زمان اجرا	۰/۰۲۶
			محدوده سنی خاص	۰/۰۴۶
تطبیق‌پذیری	۰/۰۴۳	۰/۰۰	تطابق با آموزه‌های دینی و مذهبی	۰/۰۲۱
			تطابق با سنت‌های ملی	۰/۰۲۱
			شناخت مردم از رشته ورزشی	۰/۰۱۶
جذابیت	۰/۰۹۱	۰/۰۳	علاقه‌مندی مردم به رشته	۰/۰۴۴
			جذابیت در بین خواص جامعه	۰/۰۱۰
			مقبولیت رسانه‌ای	۰/۰۲۱
			جذابیت برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی	۰/۰۱۰
کل	۱/۰۰	-	-	۱/۰۰

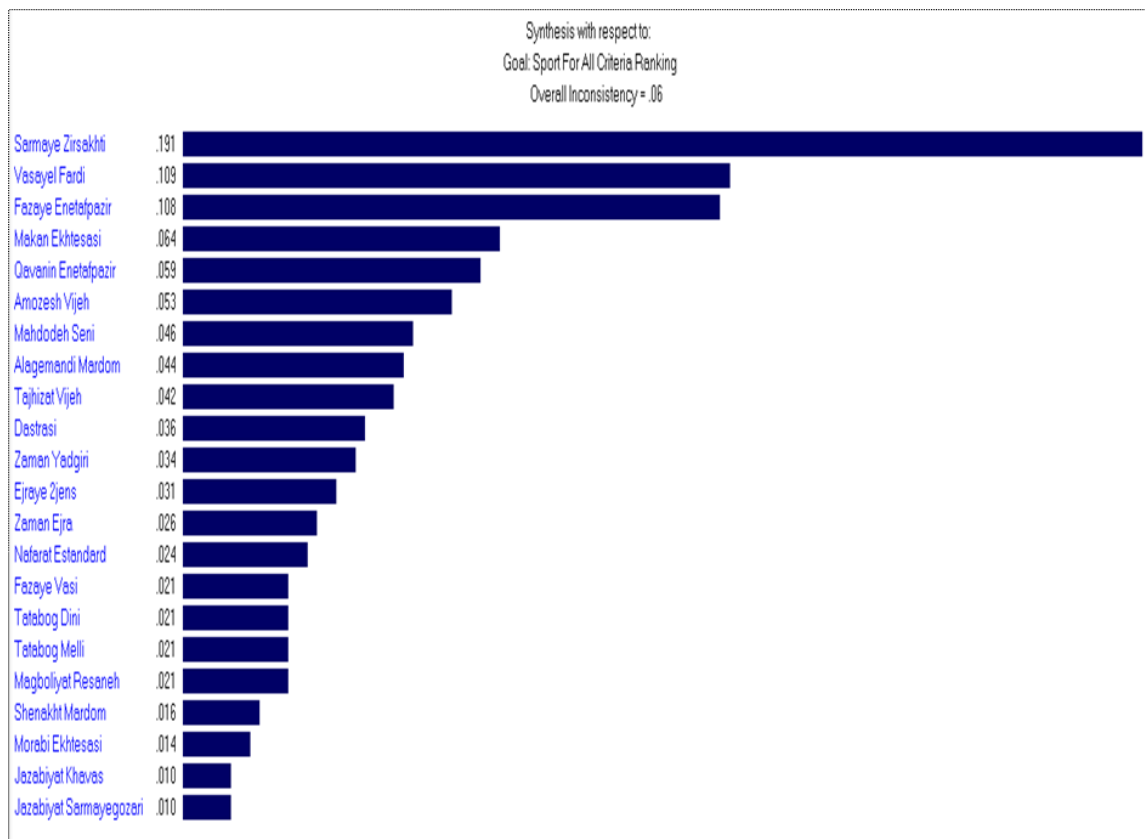
با توجه به اینکه هر یک از معیارهای اصلی شامل چندین زیرمعیار بودند. وزن نهایی زیرمعیارها نیز در حالت کلی مورد محاسبه قرار گرفته است تا ملاک بهتری ارائه گردد. نتایج در همان جدول ۳- ارائه شده است. همچنین شکل ۱- نیز خروجی نرم‌افزار را نشان می‌دهد.

با توجه به شکل-۲ و جدول-۳ اولویت‌بندی نهایی زیرمعیارهای رشته‌های ورزش همگانی آجا به شرح زیر است: سرمایه زیرساختی پایین (۰/۱۹۱)، وسایل فردی ارزان (۰/۱۰۹)، نیاز به فضای انعطاف‌پذیر (۰/۱۰۸)، عدم نیاز به مکان اختصاصی (۰/۰۶۴)، قوانین انعطاف‌پذیر (۰/۰۵۹)، عدم نیاز به آموزش ویژه (۰/۰۵۳)، محدوده سنی خاص (۰/۰۴۶)، علاقه‌مندی مردم به رشته

(۰/۰۴۴)، تجهیزات ویژه ارزان (۰/۰۴۲)، دسترسی به فضای موجود (۰/۰۳۶)، مدت‌زمان یادگیری (۰/۰۳۴)، قابلیت اجرا برای هر دو جنس (۰/۰۳۱)، مدت‌زمان اجرا (۰/۰۲۶)، عدم نیاز به تعداد نفرات استاندارد (۰/۰۲۴)، عدم نیاز به فضای وسیع (۰/۰۲۱)، تطابق با آموزه‌های دینی و مذهبی (۰/۰۲۱)، تطابق با سنت‌های ملی (۰/۰۲۱)، مقبولیت رسانه‌ای (۰/۰۲۱)، شناخت مردم از رشته ورزشی (۰/۰۱۶)، عدم نیاز به مربی اختصاصی (۰/۰۱۴)، جذابیت در بین خواص جامعه (۰/۰۱۰) و جذابیت برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی (۰/۰۱۰). همچنین با توجه به شکل نرخ ناسازگاری ماتریس فوق نیز برابر با ۰/۰۶ است که عدد قابل قبولی است.

شکل-۱. وزن نهایی معیارهای اصلی رشته‌های ورزش همگانی در آجا

شکل-۲. وزن نهایی زیرمعیارهای رشته‌های ورزش همگانی در آجا

بحث

کدام معیارها از اهمیت بیشتری در تصمیم‌گیری‌ها باید برخوردار باشد.

برای این منظور معیارهای انتخاب رشته‌های ورزش همگانی با روش کیفی شناسایی شد که مطابق نتایج باید شش معیار اصلی هزینه، فضا، قابلیت آموزش، قابلیت اجرا، تطبیق‌پذیری و جذابیت در تصمیم‌گیری‌های مرتبط با ورزش همگانی در ساختار ورزش آجا مورد توجه قرار گیرد. هرکدام از این معیارها خود شامل زیرمعیارهایی بودند که به صورت دقیق‌تر به موضوع می‌پرداخت. در ادامه برای تعیین اولویت معیارها و زیرمعیارها از روش AHP استفاده شد و مطابق نتایج اولویت معیارهای اصلی به ترتیب هزینه (۰/۴۰۲)، فضا (۰/۲۲۸)، قابلیت اجرا (۰/۱۲۳)، قابلیت آموزش (۰/۱۱۲)، جذابیت (۰/۰۹۱) و تطبیق‌پذیری (۰/۰۴۳) گزارش گردید.

ورزش همگانی یکی از بخش‌هایی است که در کشور ما در سال‌های اخیر بیش‌ازپیش مورد توجه سازمان‌های مسئول قرار گرفته است تا زمینه‌های توسعه و گسترش آن فراهم شود و شمار بیشتری از شهروندان به آن بپردازند. این امر به دلایل مختلف چندان موفق نبوده است و علی‌رغم افزایش مشارکت همگانی هنوز هم فاصله زیادی بین مشارکت در ورزش همگانی در کشور ما و سایر کشورهای جهان وجود دارد. این پژوهش باهدف پاسخ به این سؤال اساسی انجام شد که معیارهای انتخاب و گزینش رشته‌های ورزشی با رویکرد توسعه ورزش همگانی در ارتش جمهوری اسلامی ایران چیست؟ به عبارت ساده‌تر زمانی که تصمیم‌گیران ورزش ارتش بخواهند اقدامی در راستای توسعه ورزش همگانی انجام دهند باید چه معیارها و شاخص‌هایی را مدنظر قرار دهند و همچنین

جذابیت: جذابیت به میزان محبوب و جذاب بودن یک فعالیت ورزشی از نظر مردم، خواص جامعه، رسانه‌ها و سرمایه‌گذاران خصوصی مربوط است. این معیار نشان می‌دهد هرچه میزان شناخت و علاقه‌مندی مردم نسبت به یک رشته ورزشی بیشتر باشد، یا آن رشته در بین خواص جامعه جذاب باشد و مقبولیت رسانه‌ای هم داشته باشد یا مورد توجه سرمایه‌گذاران خصوصی قرار گیرد، قابل توسعه به‌عنوان فعالیتی همگانی است. معیار جذابیت ضریب اهمیت پنجم را داشت.

تطبیق‌پذیری: به میزان تطابق فعالیت‌ها و رشته‌های ورزشی با آموزه‌های دینی و مذهبی و همچنین سنت‌های ملی اشاره دارد و نشان می‌دهد هرچه یک رشته ورزشی شرایط فوق را دارا باشد احتمال موفقیت در راه‌اندازی و توسعه آن بیشتر خواهد بود. تطبیق‌پذیری آخرین معیار از نظر درجه اهمیت بود که باید مورد توجه مسئولان امر قرار گیرد.

به‌طورکلی می‌توان گفت هر شش معیار شناسایی شده در انتخاب و گزینش فعالیت‌ها و رشته‌های ورزش همگانی آجا باید مورد توجه قرار گیرند و ترتیب آن‌ها به شکل هزینه، فضا، قابلیت اجرا، قابلیت آموزش، جذابیت و تطبیق‌پذیری که درجه اهمیت معیارها را نشان می‌دهد به‌هیچ‌وجه قابل چشم‌پوشی بودن معیارهای کم‌اهمیت‌تر را نشان نمی‌دهد. به عبارتی هرچند معیارهایی نظیر هزینه و فضا مهم‌ترین متغیرهای تأثیرگذار در تصمیم‌گیری هستند اما متغیرهایی نظیر جذابیت و تطبیق‌پذیری نیز باید مورد توجه قرار گیرند. این اولویت‌بندی نشان می‌دهد که برای موفقیت در توسعه ورزش همگانی در درجه اول فراهم بودن عوامل هزینه و فضا مهم‌تر است و با فراهم بودن این دو عامل قابلیت اجرایی و آموزشی را نیز می‌توان فراهم نمود و درنهایت بالا بودن جذابیت و تطبیق‌پذیری رشته‌ها احتمال موفقیت را افزایش می‌دهد.

توجه به درجه اهمیت زیرمعیارها در تصمیم‌گیری در خصوص فعالیت‌های ورزش همگانی به‌مراتب کمک‌کننده‌تر است. مطابق وزن دهی صورت گرفته ترتیب درجه اهمیت زیرمعیارها شامل سرمایه‌زیرساختی پایین، وسایل فردی ارزان، نیاز به فضای انعطاف‌پذیر، عدم نیاز به مکان اختصاصی، قوانین انعطاف‌پذیر، عدم نیاز به آموزش ویژه، محدوده سنی خاص، علاقه‌مندی مردم به رشته، تجهیزات ویژه ارزان، دسترسی به فضای موجود، مدت‌زمان یادگیری، قابلیت اجرا برای هر دو جنس، مدت‌زمان اجرا، عدم نیاز به تعداد نفرات استاندارد، عدم نیاز به فضای وسیع، تطابق با آموزه‌های دینی و مذهبی، تطابق با سنت‌های ملی، مقبولیت رسانه‌ای، شناخت مردم از رشته ورزشی، عدم نیاز به مربی اختصاصی، جذابیت در بین خواص جامعه و جذابیت برای سرمایه‌گذاری خصوصی بود. توجه به ترتیب فوق نشان می‌دهد که برخی از زیرمعیارهای مربوط به معیارهای اصلی کم‌اهمیت‌تر در اولویت‌بندی زیرمعیارها وزن بالاتری کسب کرده‌اند که باید مورد توجه قرار گیرند، علاقه‌مندی مردم به رشته مثالی از این مورد است.

هزینه: معیار هزینه به مجموع هزینه‌های راه‌اندازی و بهره‌برداری از فعالیت‌ها و رشته‌های ورزشی اشاره دارد. بنابراین هزینه هم شامل هزینه‌های زیرساختی توسعه امکانات ورزشی و هزینه‌های جاری نگهداری آن‌ها و همچنین هزینه‌هایی است که افراد زمان پرداختن به ورزش باید متحمل شوند. اهمیت بالای این معیار نشان می‌دهد که پایین بودن هزینه در همه بخش‌ها (راه‌اندازی، بهره‌برداری و اجرا) مهم‌ترین عامل در توسعه رشته‌های ورزش همگانی است. همچنین اهمیت بالای این معیار را می‌توان این‌گونه تفسیر کرد که اگر از منظر موانع و چالش‌ها به موضوع ورود می‌کردیم؛ هزینه‌های بالای زیرساختی و شخصی به‌احتمال زیاد یکی از مهم‌ترین موانع پرداختن به ورزش همگانی در ارتش شناخته می‌شد. به‌طورکلی معیار هزینه و ضریب اهمیت بالای آن نشان می‌دهد که برای توسعه ورزش همگانی باید تصمیم‌گیران امر سراغ رشته‌ها و فعالیت‌هایی بروند که هزینه کمتری را به دنبال داشته باشد.

فضا: معیار اصلی دیگری که در بخش کمی نیز دومین ضریب اهمیت را داشت مربوط به فضا بود. فضا به همه شرایط مکانی و دسترسی به اماکن ورزشی موجود اشاره دارد که دومین عامل مهم در تصمیم‌گیری در خصوص فعالیت‌ها و رشته‌های ورزش همگانی است. به عبارتی زمان انتخاب فعالیت‌ها و رشته‌های ورزشی برای توسعه ورزش همگانی فعالیت‌ها و رشته‌هایی که نیاز به مکان اختصاصی نداشته باشند و قابل اجرا در فضاهای کوچک و انعطاف‌پذیر بوده و همچنین قابل دسترسی‌تر باشند از اهمیت بالایی برخوردارند و مورد ترجیح می‌باشند.

قابلیت اجرا: قابلیت اجرا به کلیه شرایطی که راحتی پرداختن به ورزش همگانی را فراهم می‌آورد اشاره دارد. برخوردار از قوانین انعطاف‌پذیر، قابل اجرا بودن با تعداد نفرات مختلف و برای هر دو جنس و سنین متفاوت و منعطف بودن زمان اجرای فعالیت‌های ورزش همگانی همگی شرایطی است که راحتی اجرا را به دنبال دارد. این معیار سومین ضریب اهمیت را از دیدگاه اعضای نمونه داشت و رشته‌ها و فعالیت‌هایی که شرایط فوق را داشته باشند برای توسعه ورزش همگانی آجا مطلوب هستند.

قابلیت آموزش: معیار اصلی دیگر تحت عنوان قابلیت آموزش نام‌گذاری شد، قابلیت آموزش از نظر مفهومی با قابلیت اجرا شباهت دارد اما یکی نیستند. قابلیت آموزش به راحتی و سهولت اجرایی کردن فعالیت‌ها و رشته‌های ورزش همگانی برای اولین بار اشاره دارد. به عبارتی از نظر پاسخ‌دهندگان عدم نیاز به آموزش ویژه و مربی اختصاصی و مدت‌زمان یادگیری کمتر از جمله ویژگی‌هایی است که در انتخاب فعالیت‌ها و رشته‌های ورزشی تأثیرگذار است و رشته‌هایی که شرایط فوق را داشته باشند مورد ترجیح هستند. قابلیت آموزش ضریب اهمیت چهارم را در بین معیارها به خود اختصاص داده بود.

تحقیق ما همخوان باشد اما آنچه مسلم است در تحقیق حاضر همه عوامل مذکور از نظر میزان ارزشمندی در انتخاب فعالیت‌ها و رشته‌های ورزش همگانی آجا مورد اولویت‌بندی قرار گرفتند و میزان اهمیت عوامل مذکور می‌تواند در تصمیم‌گیری‌ها توسط مدیران اعمال شود.

نتیجه‌گیری

این پژوهش با روش کیفی معیارهای مختلفی را برای انتخاب رشته‌های ورزش همگانی در آجا شناسایی کرد و با روش AHP معیارهای مذکور را مورد وزن دهی قرار داد. این معیارها می‌توانند در راه‌اندازی فعالیت‌ها و رشته‌های ورزشی با رویکرد همگانی در مناطق مختلف تحت پوشش ارتش اعم از شهرک‌های مسکونی آن و ... مورد استفاده قرار گیرند. به‌عنوان نمونه می‌توان با چک‌لیست‌هایی که در آن در یک سمت رشته‌ها و فعالیت‌ها قرار دارند و در سمت دیگر معیارهای مذکور اقدام به نمره‌دهی به هر فعالیت و رشته در معیار مذکور نمود و در نهایت با اعمال ضرایب و وزن‌ها نیز مناسب‌ترین رشته‌ها را شناسایی و انتخاب کرد. همچنین معیارهای شناسایی‌شده در این پژوهش می‌تواند توسط سازمان‌های مختلف در مناطق و شهرهای مختلف توسعه داده شده و دوباره مورد وزن دهی قرار گیرند تا ابزاری مناسب و استاندارد برای تصمیم‌گیری فراهم آید.

نکات بالینی کاربردی برای جوامع نظامی

- توسعه ورزش همگانی در نیروهای نظامی و انتظامی می‌تواند در پیشبرد اهداف سلامت محور نقش داشته باشد.
- انتخاب و گزینش رشته‌های ورزشی با رویکرد توسعه ورزش همگانی و سلامتی در جوامع نظامی باید براساس معیارهای: هزینه، فضا، قابلیت آموزش، جذابیت و تطبیق پذیری صورت پذیرد.

تشکر و قدردانی: پژوهش حاضر حاصل طرح پژوهشی

جایگزین خدمت مصوب سازمان تربیت‌بدنی ارتش جمهوری اسلامی ایران است. بدین‌وسیله از کلیه مسئولان سازمان مذکور و مشارکت‌کنندگان در مطالعه صمیمانه سپاسگزاری می‌نماییم.

نقش نویسندگان: ارائه ایده و طرح اولیه، مراحل جمع‌آوری

و تجزیه‌وتحلیل داده توسط تیم پژوهشی صورت گرفته است و همه نویسندگان در نگارش مقاله سهیم بوده‌اند و مقاله حاضر با تأیید نهایی همه اعضای تیم تحقیق ارائه شده است.

تضاد منافع: نویسندگان تصریح می‌کنند که هیچ گونه تضاد

منافعی در مطالعه حاضر وجود ندارد.

از آنجایی که این پژوهش با رویکردی متفاوت به ورزش همگانی وارد شد علی‌رغم وجود تحقیقات گسترده در این حوزه، تحقیقاتی که دقیقاً با موضوع این پژوهش همخوان باشند و در نتیجه امکان مقایسه نتایج را فراهم آوردند خیلی محدود است. اما در این راستا به برخی مشابیه‌ها اشاره می‌شود، در پژوهش معتمدین و همکاران بر عواملی مانند بالا بودن هزینه‌ها و شهریه‌های سنگین باشگاه‌ها، کمبود امکانات ورزشی و عدم امکان انجام ورزش زنان در پارک‌ها و اماکن عمومی اشاره شده بود (۲۴). کمبود تجهیزات ورزشی و فضای ورزشی در پژوهش نظریان مادوانی و رضانی از مهم‌ترین موانع ورزش فراغتی بود (۲۵). کمبود امکانات ورزشی در تحقیقات عراقی و کاشف و خالدی فرد و همکاران نیز گزارش شده بود (۲۶-۲۷). در تحقیق ممتاز بخش و فکور نیز تأمین فضای مناسب و حداقل امکانات از مهم‌ترین راهکارهای توسعه ورزش همگانی بود (۲۸). عوامل فوق در تحقیقات یاد شده همگی با معیارهای هزینه و فضا و زیرمعیارهای آن‌ها که در پژوهش ما نیز اولین و دومین معیار بودند، همخوانی دارد و نشان می‌دهد که به‌طور کلی مباحث هزینه و فضا (امکانات ذیل این دو معیار قرار دارد) چالش اصلی در توسعه ورزش همگانی بدون توجه به سازمان مورد بررسی و حتی شهر و استان مورد بررسی است و ورزش همگانی ارتش نیز از امر مستثنا نیست. در تحقیقات متعدد خارجی نیز بر عوامل امکانات، تجهیزات و فضا و تأثیرگذاری آن‌ها بر مشارکت در ورزش همگانی تأکید شده است. به‌طور نمونه بر در دسترس بودن زیرساخت‌های ورزشی، صرف‌نظر از شرایط اقتصادی و اجتماعی شهروندان در تحقیق Wicker و همکاران تأکید شده بود (۳۱)، Priyono و همکاران نیز بر فضاهای عمومی و در دسترس در پشتیبانی از ورزش همگانی اشاره کرده بودند (۳۲). از این‌رو می‌توان چنین نتیجه گرفت که هر چند ورزش همگانی طیف وسیعی از فعالیت‌های مختلف و بدون امکانات و تأسیسات خاص را شامل می‌شود اما حتی اگر از اهمیت زیرساخت‌های گران‌قیمت صرف‌نظر کنیم بازهم فراهم بودن برخی امکانات و البته فضاهای مطلوب موردنیاز قابل‌چشم‌پوشی نیست. در تحقیق معتمدین و همکاران داشتن مشغله زیاد زندگی و نداشتن وقت در تحقیق خالدی فرد و همکاران نشانگر اهمیت مقوله زمان برای افراد است (۲۷، ۲۴) که در تحقیق حاضر دو زیرمعیار مدت‌زمان یادگیری و اجرا به آن اشاره داشتند. نبود مربیان متخصص در تحقیق عراقی و کاشف یکی از چالش‌های توسعه ورزش همگانی بود (۲۶) که در تحقیق حاضر نیز تحت عنوان عدم نیاز به مربی اختصاصی از آن یاد شد. بر اهمیت رسانه‌ها در مشارکت ورزشی در تحقیقات Rowe و Dottori و همکاران تأکید شده بود (۳۳-۳۴) که مقبولیت رسانه‌ای نیز در تحقیق حاضر شناسایی شد. همان‌گونه که مشخص است شاید بتوان تحقیقات زیاد داخلی و خارجی را نام برد که با یک یا چند معیار و زیرمعیار

منابع:

- Jafari Nikoo E, Sohrabi P, Ali Abadi S. Effective Factors of Naja Staff Participation in Public Exercise with Customer Satisfaction Technique. *Quarterly Journal of Training in Police Sciences*. 2013; 20(1): 99-120.
- Skille EA. Sport for all in Scandinavia: sport policy and participation in Norway, Sweden and Denmark. *International journal of sport policy and politics*. 2011; 3(3):327-339.
- People's participation rate in sports for all is 51%. 2018. Available at: <https://www.isna.ir/news/97110804212> Accessed Oct, 20, 2019.
- Eleven percent growth in the sport for all in the last year. 2018. Available at: <https://www.irna.ir/news/83211389/> Accessed Oct, 20, 2019.
- Thirty percent of Iranians participate in sport for all. 2018. Available at: <http://iranecconomist.com/fa/news/244125/30> Accessed Oct, 20, 2019.
- Sacks B. Sport for all—History of a Vision. *Sport und Gesellschaft*. 2018; 15(2-3):297-301.
- Ehsani M, Saffari M, Amiri M, Kozechian H. Designing the Model of Sport for all in Iran. *Sport Management Studies*. 2015; 6(27):87-108.
- Saadat talab M-B, Ghahreman Tabrizi K, Norayee T. Sporting Requirements in Military Training Centers from Soldiers' Point of View and the Explanation of Their Attitudes. *A Research Quarterly in Military Management*. 2015; 15(57):59-81.
- Jabbari Danesh A, Vaez Mosavi SMK, Naji M. Factors and Barriers to the Employee's Attention to Sports and Their Relationship to People's Attitudes towards Sports. *Scientific Journal of Military Psychology*. 2015; 6(24): 47-61.
- Majlisi M, Sepehrifar S, Motashaker Arani M. A review of the role of exercise and physical fitness in the health and capability of the military. *Nurse and Physician within War*. 2016; 4(10-11): 63-71.
- Ehsanbakhsh H. The Effect of Physical Fitness Exercises on Improving the Shooting Performance of Military Personnel (Case Study: One of the Army Ranger units). *Journal of Military Science and Tactics*. 2018; 13(42):169-84.
- Van Tuyckom C, Scheerder J. Sport for all? Insight into stratification and compensation mechanisms of sporting activity in the 27 European Union member states. *Sport, education and society*. 2010; 15(4):495-512.
- Javier F. The Sport for All Ideal: A Tool for Enhancing Human Capabilities and Dignity. *Physical Culture and Sport Studies and Research*. 2014; 63(1):20-28.
- Collins M. Sport for all as a multifaceted product of domestic and international influences. *Worldwide Experiences and Trends in Sport for All*. 2002; 21(4):493-523.
- Hallmann K, Feiler S, Breuer C. Design and delivery of sport for all programmes: should it be market, non-profit, or state-run? *International journal of sport policy and politics*. 2015; 7(4):565-585.
- Rahmani Nia F. Development of sport for all with proper observance of youth leisure time. *Monthly publication of the Boys' Physical Education Office, Deputy of Physical Education and Health, Ministry of Education*. 2003; 169: 23.
- Iran PEOO. Detailed studies of the development of sport for all and recreational sports. Tehran: Sibe Sabz; 2004.
- Mozafari AA, Qareh MA. The status of Iranian sport for all and its comparison with some selected countries in the world. *Motor and sport science* 2006; 3(6):151-71.
- Lotfi S, Mehdi A, Mahdiyan Behnamiri M. Survey of Qom Residents' Tendency to Sport and Physical Activities (Urban Health, Sustainable Development). *Journal of Sport Management and Motor Behavior*. 2013; 9(17):75-94.
- Savari S, Mehdi Pour AR, Ranjbar R. Describe the state of Khuzestan sport for all and formulate its development strategies. *Journal of Sport Management and Motor Behavior*. 2015; 11(21):83-92.
- Ramzaninezhad R, Rahmani Niya F, Taghavi Takyar A. A Study of Socioeconomic Status and Motives of Participants in Sport for All. *Journal of Sport Management*. 2009; 1(2):5-23.
- Sadeghzadeh MH, Razavi SMJ. Analysis of Motivation for Participation in Sport for All Activities from the Perspective of Yazd Men and Women. *Journal of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences*. 2018; 26(8):706-16.
- Hosseini T, Heidarinejad S, Azmasha T. The Role of Motivations on Elderly Participation in Sport for All. *Research in Sports Management and Motor Behaviour*. 2018; 8(16):103-11.
- Motamedin M, Madadi B, Askariyan F. Description the factors of citizens of Tabriz' tendency or non-tendency towards sport for all. *Sport Management Studies*. 2009; 6(2):67-97.
- Nazarian Madovani A, Ramezani A. Assessment of Barriers and Strategies for the Development of Student Leisure Sports Activities. *Research in University Sports*. 2013; 1(3): 13-28.
- Araghi M, Kashef M. Challenges and Strategies Facing the Development of Sport for All in Iran. *Journal of Sport Management*. 2015; 6(4):643-55.
- Khaledifard A, Alidoust Ghahfarrokhi E, Mahmudvand Z, Aghayi A, Kabomier R. An Investigation of Factors and Barriers to Participation in Sport for All and Recreation Sport in Turkish, Kurdish and Lor Provinces of Iran. *New Trends in Sport Management*. 2018; 6(20):21-37.
- Momtaz Bakhsh M, Fakour Y. Investigating Strategies for Promoting Women's Sport for all in Police University. *Police Knowledge*. 2007; 9(2):53-62.
- Braun V, Clarke V. Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*. 2006; 3(2):77-101.
- De Felice F, Petrillo A, Saaty T. Applications and Theory of Analytic Hierarchy Process: Decision Making for Strategic Decisions: IntechOpen; 2016.
- Wicker P, Breuer C, Pawlowski T. Promoting sport for all too age-specific target groups: the impact of sport infrastructure. *European sport management quarterly*. 2009; 9(2):103-18.
- Priyono B, Rohidi TR, Soesilowati E. Patterns of Public Spaces Based on 'Sport For All' and People's Adaptation Process in Semarang City. *The Journal of Educational Development*. 2017; 5(1):59-71.
- Rowe D. Assessing the sociology of sport: On media and power. *International Review for the Sociology of Sport*. 2015; 50(4-5):575-9.
- Dottori M, Faulkner G, Rhodes R, O'Reilly N, Vanderloo L, Abeza G. Lost in Knowledge Translation: Media Framing of Physical Activity and Sport Participation. *International Journal of Sport Communication*. 2019; 12(4):509-30.